

Doc. PhDr. JOZEF KOŠČO, CSc. 60-ROČNÝ

Životná dráha jubilanta univ. docenta PhDr. Jozefa Košču, CSc. začala sa pred 60 rokmi v podmienkach času, miesta a ľudského prostredia, ktoré si nezvolil sám. Narodil sa 15. októbra 1920 vo vtedajšom správnom centre Spiša — Spišskej Novej Vsi. Narodil sa do rodiny, v ktorej naň už čakali súrodenci a do ktorej neskôr po jeho narodení pribudli ešte ďalší.

Po ukončení piatich tried ľudovej školy zapísal sa vo svojom rodnom meste na štátne reálne gymnázium. K tomuto prvému usmerneniu svojej budúcej životnej cesty prispel podstatne už sám — svojím záujmom a želaním ísť „do škôl“.

Roku 1940 na tejto škole zmaturoval a odišiel študovať do Bratislavy. Na Filozofickej fakulte Slovenskej univerzity sa zapísal na štúdium filozofie a dejín. Tento jeho výber kombinácie predmetov jednak dráždal orientáciu jeho už dovtedajšieho záujmu, jednak podstatne ovplyvnil smer jeho ďalšieho myšlienkového a odborného vývinu.

Keď sa mu o dva roky po začatí vysokoškolského štúdia naskytla príležitosť dostať sa do jednej z „dielní“, kde sa využívali poznatky jednej z disciplín, ktorej základy si v rámci svojho štúdia filozofie osvojoval, mal hlavnú trasu svojej profesionálnej dráhy vyznačenú; od roku 1942, keď začal ako tzv. zmluvný asistent pracovať na vtedajšom Štátnom psychotechnickom ústave, smeroval najprv k získaniu a potom v celom ďalšom živote k rozvíjaniu, zdokonaľovaniu a prehlbovaniu svojej profesie psychológa. Roku 1945 ukončil vysokoškolské štúdium a získal titul doktora filozofie.

O rok neskôr odišiel z Bratislavy na východné Slovensko. Založil a viedol tu najprv odbočku Štátneho psychotechnického ústavu (neskôr Československého ústavu práce) v Košiciach, neskôr Katedru psychológie, pedagogiky a školskej praxe Pedago-

gickej fakulty Univerzity Pavla Jozefa Safárika.

Po desiatich rokoch svojho pôsobenia na východnom Slovensku sa vrátil do Bratislavy. Prišiel najprv na Katedru psychológie a pedagogiky Filozofickej fakulty Univerzity Komenského, ale už o rok neskôr, r. 1957 prešiel pracovať do Psychologického ústavu FFUK. Tu neskôr začína koncipovať i organizačne pripravovať zriadenie výskumného pracoviska — Ústavu psychológie profesionálneho vývinu a poradenstva Univerzity Komenského. Na tomto pracovisku položil základy svojho konceptu rozvoja poradenskej psychológie a systému psychologického poradenstva. Toto pracovisko vyústilo neskôr ako Oddelenie psychológie profesionálneho vývinu a poradenstva do Psychologického ústavu FFUK. Docent Koščo tu pôsobí ako vedúci vedecký pracovník, vedie toto oddelenie a zastáva súčasne funkciu zástupcu riaditeľa ústavu.

Odborné úsilie a práca doc. Košču sú — iste s určitými rezervami — sústredené na tri preferované oblasti záujmu:

- dejiny psychológie,
- psychologické poradenstvo, predovšetkým v otázkach profesijného vývinu, a
- psychológiu celoživotného vývinu.

Predovšetkým v týchto troch smeroch sa rozvíjala, ústila i pokračuje jeho práca výskumná, pedagogická i koncepcno-organizátorská, a to nie paralelne, ani akosi vedľa seba, ale skĺbením a uplatnením poznatkov i skúseností z týchto oblastí v každej z nich. Všade nájdeme jeho širokú erudíciu vo filozofii a dejinách, jeho skúsenosť nie vždy ľahkého uplatňovania poznatkov psychológie v poradenskej praxi i jeho odborné a ľudské poznanie súvislostí determinujúcich životnú cestu človeka i každého individua.

Svoju schopnosť vidieť a chápať vý-

sledky i možnosti psychológie v širokom rámci všeobecného poznania a ich uplatnenia v praxi života, pripravenosť vedecky skúmať i sprostredkovať poznatky plodne využíva na všetkých postoch: v práci vo vedec-kom výskume, v praxi vysokoškolského učiteľa i v praxi radcu, usmerňovateľa a „činnovníka“ v rozličných rá-dách, pracovných skupinách a komi-siách, najmä takých, kde sa zvažuje a rozhoduje o možnosti širokého sys-tematického využívania poznatkov psy-chológie v záujme rozvoja človeka a spoločnosti.

Jeho životná dráha v povolani je naplnená činnosťou a výsledkami, z ktorých niektoré sú viac, iné menej hmatateľné. Možno ich, iste aspoň sčasti, vyrátať a zoradiť: chronologic-ky alebo podľa oblasti záujmu uviesť práce, ktoré publikoval, výskumy, kto-ré koordinoval, konferencie a seminá-re, ktoré organizoval a odborne ga-rantoval, funkcie a členstvá vo ve-deckých a odborných spoločnostiach, ktoré využíval na rozvinutie pôsobnos-ti psychológie a postihnutie jej vý-

znamu v spoločenskom vedomí, aj iné formy jeho angažovanej odbornej ak-tivity. Nie je ich málo (pozri zoznam len jeho publikovaných prác) a nie je málo ani prác, na ktorých v súčas-nosti pracuje, funkcií, ktoré zastáva, a myšlienok, ktoré presadzuje. Nejde tu však o formálnu bilanciu toho, čo doc. Koščo dosiaľ urobil a robí, o čo sa zaslúžil a usiluje.

V tomto krátkom texte, ktorým si pripomíname, že čas každého plynie, radi by sme na skutočnosti životnej cesty doc. Košču priblížili poznatok o možnosti utvoriť si svoj vlastný „osud“, nasmerovať svoju cestu i vy-budovať si ju a dostať sa po nej k cie-lu, ktorý si jednotlivec určil. Lebo ži-votná dráha doc. Košču nie je — pri všetkých danostiach a priazniach i ne-priazniach osudu — hra náhod. Je to dráha, ktorú si on sám skonštruoval a na ktorej cieľavedome uskutoč-ňuje to, čo človek a muž vo svojom čase a na svojom mieste môže a má uskutočňovať. Želáme mu veľa síl a zdavia v jeho ďalšom rozvoji a práci.

Veronika Kováliková

BIBLIOGRAFIA ODBORNÝCH PUBLIKÁCIÍ DOC. PhDr. JOZEFA KOŠČU, CSc.

Z bohatej publikačnej činnosti jubilanta prinášame výber jeho najdôležitej-šých prác, ktoré sme zostavili podľa formálneho hľadiska do troch skupín. Práce v jednotlivých skupinách sú radené abecedno-chronologicky, s predra-dením jeho samostatných prác pred prácami v spoluautorstve. Práce v spolu-autorstve sú v autorskom abecednom radení.

A. Knižné publikácie

Dejiny psychológie. Historický úvod do štúdia psychológie I. — Bratislava, SAV 1964. 337 s.

... — KOVÁLIKOVÁ, V.

Place and Role of Guidance and Counselling in Lifelong Integrated Education. — Bratislava, 1970. 150 s. (rozmnož.)

Psychologické poradenstvo v školskom a profesionálnom vývine. — Brati-slava, SPN 1971. 283 s.

PARDEL, T. — ...

Kapitoly zo všeobecnej psychológie I. Predmet a systém psychologických vied. — Bratislava, SPN 1975. 314 s.

Teória a prax poradenskej psychológie. Autori: KOŠČO, J. ... — Bratislava, SPN 1980. 445 s.

B. Štúdie v zborníkoch

Voľba povolania a jej motivácia u žiakov končiacich meštiansku školu. V: Psychologický zborník, 1, 1946, č. 1, s. 38-62.

O vzniku a dobovom poznačení modernej psychológie. — V: Psychologický zborník, 2, 1947, č. 1, s. 1-5.

Úlohy psychológa vo výchovných inštitútoch — internátoch. — V: Psychol. zborník, 4, 1949, č. 1, s. 1-18.

Niektoré otázky a nedostatky polytechnizácie z hľadiska psychológie. V: Za-systematickú polytechnizáciu všeobecno-vzdelávacej školy. Bratislava, SPN 1958, s. 237-241.

O niektorých psychologických problémoch pracovnej a polytechnickej vý-chovy školskej a učňovskej mládeže. — V.: Využitie psychológie v socialistickej spoločenskej praxi. Bratislava, SAV 1959, s. 37-48.

Prestavba školy a profesionálna orientácia žiakov. — V: Psychologické otáz-ky prestavby našej školy. Bratislava, SPN 1961, s. 78-90.

Psychologické problémy vo filozofii Demokrita z Abdéry. — V: Psychologica. Sborník FFUK, 12 (1), 1961, s. 145-168.

Príspevok k poznávaniu procesu vpravovania sa pracujúceho dorastu do práce a života v učebnom povolaní. — V: Psychologica. Sborník FFUK, 13 (2), 1962, s. 81-122.

Slovenská psychológia a storočnica Matice slovenskej. — V: Psychologica. Sborník FFUK, 13 (2), 1962, s. 3-8.

Úlohy a problémy profesionálnej orientácie v socialistickej škole a spoloč-nosti. — V: Výchova žiakov k povolaniu. Bratislava, SPN 1962, s. 9-33.

Výchova žiakov k povolaniu. Zborník materiálov z celoštát. seminára o otáz-kach prof. orientácie. Autori: KOŠČO, J. — BLAŠKOVIČ, O.: ... — Bratislava, SPN 1962, 249 s.

O počiatkoch a predpokladoch vývinu psychologického myslenia v starovekej Indii. — V: Psychologica. Sborník FFUK, 14-15 (III-IV), 1963-64, s. 103-123.

História, súčasný stav a problémy výchovy k voľbe povolania. — V: Problé-my výchovy mládeže k voľbe povolania. Bratislava, SPN 1964, s. 16-88.

Problémy výchovy mládeže k voľbe povolania. Autori: KOŠČO, J. — BLAŠ-KOVIČ, O. ... Bratislava, SPN 1964. 236 s.

Výchova k povolaniu a jeho voľbe v sústave základného všeobecného vzde-lania. — V: Moderní pojetí základního všeobecného vzdělání. Praha, SPN 1966-68, s. 187-193.

PARDEL, T. — ...

20 Jahre slowakischer Psychologie. — V: Psychologica. Zborník FFUK, 17 (6), Bratislava 1966, s. 3-20; v ruštine s. 21-37.

Novyje puti professionalnoj orientacii v Českoslovakii. — V: Professional-naja orientacija i konsultacija molodeži. Kijev, 1967, s. 132-137.

Zdroje vývinu európskeho psychologického myslenia a rané kresťanstvo. — V: Psychologica. Sborník FFUK, 17 (7), 1967, s. 137-159.

Grundkonzeption, Organization und Probleme des Psychologisch erziehe-rischen Beratungsdienstes in der ČSSR. — V: Berufsberatung als gesellschaftli-che aufgabe. Magdeburg, 1968, s. 268-282.

Spoločenské a teoretické perspektívy školského a profesionálneho psycho-logického poradenstva. — V: Súčasné problémy psychológie učenia a výchovy. Bratislava, SPN 1968, s. 317-329.

Súčasný stav a problémy školského a profesionálneho poradenstva na Slo-vensku. — V: Aktuálne otázky pedagogiky. Problémy psychológie práce v peda-gogickej oblasti. Bratislava, SAS 1968, s. 1-15.

Výchova k povolaniu a jeho voľbe v sústave základného všeobecného vzdelania. — V: Moderní pojetí základního všeobecného vzdělání. Praha, SPN 1968, s. 187-193.

Problémy systému psychológie a klasifikácia jeho disciplín. — V: Psychologica. Zborník FFUK, 20 (11). Bratislava, 1969, s. 3-36.

Poradenská starostlivosť o študijný profesionálny vývin vysokoškôľákov v systéme výchovnovzdelávacej práce vysokej školy. — V: Komunistickej výchova na vysokých školách. Bratislava, MŠ Slovakopres 1971, s. 475-498.

Príspevok psychologického poradenstva k racionalizácii a zefektívňovaniu práce vysokej školy. — V: Racionalizace v oblasti vysokého školství. Praha, ČVUT 1971, s. 43-49.

... — DANIEL, J.

Psychológ a jeho profesia. — V: Psychológia a zdravý vývin osobnosti. Bratislava, Psychodiagnostika 1971, s. 343-355.

... — HARGAŠOVÁ, M.

Návrh koncepcie poradenskej psychológie s osobitným zreteľom na študijnoprofesionálnu poradenskú psychológiu. — V: Psychológia a zdravý vývin osobnosti. Bratislava, Psychodiagnostika 1971, s. 377-384.

Poradenstvo v teórii a praxi. — V: Psychológia pri budovaní socialistickej spoločnosti. Bratislava, SAV 1972, s. 49-61.

Probleme teoretice si practice ale indrumarii profesionale. — V. Orientarea scolara si profesionala. Suppl. Revistei de Pedagogie, 1973, č. 2, s. 63-65.

... — HLAVENKA, V. — ZIDEKOVÁ, A.

Vedomostná a vzdelanostná úroveň žiaka. — V: Návrh evidencie žiactva na školách I. a II. cyklu. Bratislava, ÚŠI 1974, s. 113-138.

Biodramatnája psihologija. — V: Psychologica. Zborník FFUK, 25 (14), 1975, s. 10-45.

Psychologija i psiholozite pri konsultacijata. — V: Učilištno i profesionalno orientirane. Sofia 1975, s. 13-19.

... — HARGAŠOVÁ, M. — RAPOŠ, I.

Študijné a osobné problémy poslucháčov vysokých škôl z hľadiska praxe psychologickéj poradne pre vysokoškôľákov. — V: Vysokoškolský učiteľ a hlavné smery jeho pôsobenia v komunistickej výchove študentov. Bratislava 1975, s. 429-441.

... — KOVALIKOVÁ, V.

O mieste a funkcii orientácie a poradenstva v procese permanentného integrovaného vzdelávania. [Materiály z porady expertov UNESCO v Bratislave 26. — 30. nov. 1970.] — V: Psychologica. Zborník FFUK, 23 (13A), Bratislava, SPN 1975, s. 241.

Czechoslovakia — The Development and Current Status of Psychology in Czechoslovakia. — V: STANDT — SEXTON, V. — MYSIAK, H.: Psychology Around The World. Monterey — Calif. 1976, s. 91-103.

Poradenstvo v ekonomickej praxi. — V: DANIEL, J. — PIKALA, I.: Psychológia práce. Bratislava 1976, s. 154-173.

A pszichológia és a pszichológusok szerepe a tanácsadásban. — V: Nemzetközi pályaválasztási konferencia. Budapest 1976, s. 134-146.

... — FABIÁN, D.

Psychologické hľadiská profesionálneho vývinu. — V: Príprava mladej generácie pre život a prácu v socialistickej spoločnosti. Bratislava 1976, s. 84-96.

Školské a profesijné poradenstvo v podmienkach rozvinutej socialistickej spoločnosti. Ed.: KOŠČO, J. — HARGAŠOVÁ, M.: Zborník materiálov z II. československej konferencie o školskom a profesijnom poradenstve v Smoleničiach v dňoch 13. — 16. 11. 1972. Bratislava, SPN 1976, 458 s.

Diagnostické, medicínske a edukatívne koncepcie a modely v poradenstve.

V: Psychologická výchovná starostlivosť a rozvoj osobnosti socialistickeho človeka. Autori: HVOZDÍK, J. ... Košice 1977, s. 27-38.

Predmet, úlohy, delenie a ciele poradenstva. — V: Výchovné poradenstvo. Autori: BOROŠ, J. ... Bratislava, SPN 1978, s. 11-32.

Profesionálnaja konsultacija i proforientacija v promyšlennoj praktike. — V: DANIEL, J. — PIKALA, I.: Psychologija truda. Moskva 1979, s. 156-175.

Všeobecné otázky poradenstva a poradenská psychológia. — V: Poradenská psychológia. Aut.: KOŠČO, J. ... Bratislava, UK 1979, s. 3-71.

... — RAPOŠ, I. — RYBÁROVÁ, E.

Współczesna psychologia rozwojowa a psychologia „drogi zyciowej“. — V: Materiály do nauczania psychologii. Seria II. Warszawa 1979, s. 11-28.

Kooperation, Koordination und Integrierung der Beratungssysteme. (Aus der Sicht von Erfahrungen und Entwicklungen der Beratungsdienste in der ČSSR, bzw der Slowakischen sozialistischen Republik.) — V: Bulletin AIOSP — IX. Weltkongress der AIOSP, 2. — 7. 9. 1979 in Königstein, Taunus. Nürnberg 1980, s. 303-306.

Problémy vývoja inštitucionalizácie a profesionalizácie psychológie na Slovensku. — V: Psychológia a socialistický spôsob života. Zborník V. zjazdu SPS 1978. Bratislava, Psychodiagnostika 1980, s. 659-662.

KONDÁŠ, O. — KOŠČO, J. — STANČÁK, A.

Teória a prax psychologickéj starostlivosti pri optimalizácii rozvoja osobnosti. — V: Psychológia a socialistický spôsob života (Zborník z V. zjazdu SPS 1978). Bratislava, Psychodiagnostika 1980, s. 62-74.

... — KOVÁČ, D.

50 rokov psychológie na Slovensku — východiská, skúsenosti a výsledky v podmienkach socialistickej spoločnosti. — V: Psychológia a socialistický spôsob života. Zborník z V. zjazdu SPS 1978. Bratislava, Psychodiagnostika 1980, s. 75-86.

C. Časopisecké štúdie a články

Príspevok k otázke alkoholizmu a nikotinizmu u našej dospievajúcej mládeže. — Ludovýchova, 2, 1950, č. 6, s. 237-244.

Dr. J. B. Zoch a jeho „Psychológia“ z roku 1871. — Psychol. Čas., 1, 1953, č. 2, s. 293-312.

Úvodné myšlienky k dejinám psychológie. — Psychol. Čas., 1, 1953, č. 1, s. 131-151.

Z minulosti našej pedagogickej psychológie. — Psychol. Čas., 2, 1954, č. 1, s. 222-235.

Úlohy profesionálnej orientácie v našej škole. — Pedagogika, 11, 1961, č. 3, s. 306-317.

Výchovni poradcovia na školách. — Rodina a škola, 10, 1963, č. 7, s. 180-181.

K otázkam skúmania vývoja žiakov a vedenie osobných záznamov pri výchove k povolaniu a jeho voľbe. 1. — Výchovný poradce, 1, 1964, č. 1.

K otázke počiatkov experimentálneho myslenia v psychológii. — Čs. Psychol., 9, 1965, č. 2, s. 141-150.

K otázke skúmania vývoja žiakov a vedenia osobných záznamov pri výchove k povolaniu a jeho voľbe. II. — Výchovný poradce, 2, 1965, č. 3, s. 12-21.

O výchovnom poradenstve. — Rodina a škola, 13, 1965, č. 3, s. 62-63.

Súčasný stav a ďalší vývoj sústavy výchovného poradenstva v ČSSR. — Výchovný poradce, 2, 1965, č. 2, s. 1-11.

Vývinovo-psychologické predpoklady výchovy k povolaniu a jeho voľbe. Jednotná škola, 17, 1965, č. 2, s. 149-167.

O poňatí výchovy k práci na základných všeobecnovzdelávacích školách. Výroba a škola, 12, 1966, č. 1, s. 3-5.

- Problémy vstupu mladých do života.* — Odborár, 20, 1966, č. 7, s. 350-353.
- PARDEL, T. — KOŠČO, J.
20 rokov slovenskej psychológie. — Jednotná škola, 18, 1966, č. 1, s. 43-61.
Doba vyžaduje nový štýl i nové nástroje práce. — Národné výbory, 1969, č. 25-26, s. 42-43.
- Nové psychologické pracovisko pre výskum profesionálneho vývinu a poradenstva na UK v Bratislave.* — Psychológ v Československu, 1, 1969, č. 1-2, s. 30-31.
- Univerzita ako inštitúcia slobodného a výberového štúdia.* — Jednotná škola, 22, 1970, č. 1.
- ... — RAPOŠ, I. — RYBÁROVÁ, E.
Súčasná vývinová psychológia a psychológia „životnej cesty“. — Psychol. Patopsychol. Dieťaťa, 9, 1974, č. 3, s. 201-216.
- Postavenie psychológie a problémy práce psychológov v poradenstve.* — Psychol. v ekon. praxi, 10, 1975, č. 4, s. 195-205.
- Teoretické východiská riešenia aktuálnych problémov profesijného poradenstva.* Syntéza, 9, 1976, č. 5, s. 161-167.
- ... — FABIÁN, D.
Psychológ pomáha pri voľbe povolania. — Nové slovo, 17, 1976, č. 30.
- ... — ŽIDEKOVÁ, A.
Niektoré problémy študijného a profesionálneho vývinu vedeckých pracovníkov na Slovensku. — Čs. Psychol., 20, 1976, č. 3, s. 272-273.
- Na záver rokovania sekcie poradenskej psychológie.* — Psychol. Patopsychol. Dieťaťa, 12, 1977, č. 2, s. 188-191.
- Psychológia a psychológovia v systéme edukatívno-formatívneho poradenstva.* Psychol. Patopsychol. Dieťaťa, 12, 1977, č. 2, s. 101-108.
- The Psychological Institut of the Comenius University in the Development of Theory and Practice of Vocational Guidance and Counselling in Czechoslovakia.* — International Review of Applied Psychology, 26, 1977, č. 2, s. 101-103.
- ... — FABIÁN, D.
Teoretické východiská súčasného psychologického poradenstva. — Psychol. Patopsychol. Dieťaťa, 12, 1977, č. 2, s. 109-120.
- ĎURÍČ, L. — KONDÁŠ, O. — ...
Perspektívy použitej psychológie na Slovensku po XV. zjazde KSČ. — Čs. Psychol., 21, 1977, č. 2, s. 101-108.
- K 50-ročnému jubileu psychológie v Slovenskej socialistickej republike.* Psychológ v Československu, 10, 1979, č. 3, s. 7-17.
- Kooperacija, koordinacija i integracija savetodavnih sistema.* — Človek i zanimanje (Beograd), 23, 1979, č. 8, s. 25-27.
- View of the Present State and Further Development of Guidance and Counselling in Czechoslovakia.* — Int. J. Advanc. Counsel., 2, 1979, č. 3.
- ... — MARŠÁLOVÁ, L.
Pokus K. F. Riegla o „diagnostickú“ koncepciu celoživotnej vývinovej psychológie. — Psychol. Patopsychol. Dieťaťa, 14, 1979, č. 5, s. 395-409.
- Poznatky a skúsenosti z IX. svetového kongresu o školskom a profesionálnom poradenstve.* — Psychol. Patopsychol. Dieťaťa, 15, 1980, č. 2, s. 158-167.
- Východiská, perspektívy a problémy koordinovanej a integrovanej alternatívny systému výchovného poradenstva v SSR.* — Jednotná škola, 32, 1980, č. 6, s. 528-545.